

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III.30.202/2018/4.

A Debreceni Ítéltábla a Joó Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, gyintező: dr. Joó Gábor Zsolt ügyvéd) által képviselt felperes neve (Cg. ..., felperes címe) felperesnek - a dr. Török Tamás ügyvéd (ügyvéd címe) ltal képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen váltótartozás megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 2018. április 13. napján kelt 4.G.20.576/2017/20. számú ítélete ellen a felperes 21. sorszámú fellebbezése alapján, az alulírott napon - tanácsülésen - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy a felperes 15 (Tizenöt) napon belül köteles megfizetni az alperes elsőfokú perköltségét, és mellőzi „az ítélet jogerőre emelkedését követően” kitélt.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (Tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 63 500 (Hatvanháromezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével elutasította a felperes keresetét, és kötelezte a felperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően fizessen meg az alperesnek 190 500 Ft perköltséget.

Azt ítéletben megállapított tényállás szerint az E. Kft. 2004. december 3-án B.-en 41 273 672 Ft összegről saját váltót állított ki 2016. december 3. napi esedékességgel, a C. Zrt. rendkívényes javára. A váltót a „kezességet vállalok” szövegrész alatt aláírta az alperes (akkori nevén N.M.), és a perben nem álló L.Sz. is.

A ... Megyei Bíróság a 2007. december 28-án jogerőre emelkedett 4.Fpk.10-07-.../3. számú végzésével elrendelte az E. Kft. felszámolási eljárását. A váltó rendkívényese a váltó kiállítójának felszámolási eljárásban nem jelentette be hitelezői igényként a váltón alapuló követelését. A rendkívényes a váltót forgatmánnyal átruházta a felperesre, a forgatás napját azonban nem tüntették fel a váltón.

A felperes a 2017. november 17-én előterjesztett keresetében az 1/1965. (I.24.) IM rendelet 30. §-a, 33. § (1) és 43. § (1) bekezdése alapján kérte az alperes-kötelezését 3 000 000 Ft-nak váltókezesség címén történő megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a felperes jogelődje a váltón alapuló hitelezői igényét nem jelentette be az E. Kft. felszámolási eljárásában, és miután a felszámolási eljárás befejeződött, ezért a váltókövetelés megszűnt, erre tekintettel pedig a váltó jogviszonyon alapuló alperesi kezési felelősség is megszűnt.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak találta.

A váltójogi szabályok szövegének közzétételéről szóló, 2018. január 10-től hatályon kívül helyezett, de a jelen perbeli jogviszonyban még alkalmazandó 1/1965. (I.24.) IM rendelet (a továbbiakban: Vár.) egyes rendelkezéseit ismertetve kifejtette, hogy a váltókezesesség nem járulékos kötelelem, hanem a biztosítandó főkötelemtől független kötelezettségvállalás. A váltó kiállítása pedig egyoldalú, absztrakt - jogcím nélküli - kötelezettségvállalást jelent.

A Vár. 17. §-a szerint a váltón alapuló keresettel megtámadott személy a váltóbirtokossal szemben nem hivatkozhat olyan kifogásra, amely a kibocsátóval, vagy valamelyik előbbi váltóbirtokossal szemben fennálló személyes viszonyán alapul, kivéve, ha a váltóbirtokos a váltó megszerzésével tudatosan az adós hátrányára cselekedett.

Mivel a Vár. 32. § (1) bekezdése szerint az alperes, mint váltókezes helyzete megegyezett a váltót kiállító E. Kft. „f.a.” helyzetével, ezért a 17. § szerinti kifogás korlátozás nem vonatkozik az ő személyére.

Erre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a perben hivatkozhatott egyrészt a mindenkivel szemben felhozható kifogásokra, mint például a kellékhiány, másrészt a váltó kiállításának alapjául szolgáló jogügyletből (az alapügyletből) eredő kifogásokra is. Az elsőfokú bíróság ezért érdemben vizsgálta az alperesnek a váltókövetelés megszűnését állító váltókifogását (BH2003.79. számú eseti döntés).

A váltójogviszony absztrakt jellege ugyanis nem jelenti az anyagi jogi kötelezettség megkettőződését, vagyis azt, hogy a váltókötelezett (kezes) olyan fizetést teljesítsen, amellyel az alapjogviszonyban már nem tartozik. Ilyennek minősül az elsőfokú bíróság indokolása szerint az az eset is, amikor az alapjogviszonyban fennálló kötelezettség a Cstv. 37. § (1) és (3) bekezdésében szabályozott egy éves jogvesztő határidő leteltét követően megszűnik.

Kifejtette, hogy ha a váltón alapuló hitelezői igényt a saját váltó kiállítójának felszámolási eljárásában nem jelentették be az egy éves jogvesztő határidőn belül, akkor a váltókötelezettség is megszűnik. A váltókezes csupán akkor nem szabadul e kötelezettsége alól, ha az egy éves jogvesztő határidőn belül a vele, mint váltókezessel szembeni váltókövetelését a váltó jogosultja érvényesíti. Ebben az esetben ugyanis a váltókezes a váltójogosult vele szembeni igényének ismeretében érvényesíteni tudja a felszámolási eljárásban a váltó kiállítójával szembeni igényét (Egri Törvényszék 4.G.20.193/2015/15., DIT.Pfv.IV.20.813/2015/8., Kúria Gfv.VII.30.352/2016/4. számú eseti döntés).

A jogvesztő határidő lejártával az anyagi jogi követelés megszűnik, és ezt a bíróságnak hivatalból is figyelembe kell vennie.

Megállapította, hogy a felperes által 5/F/1. szám alatt becsatolt, a C. Zrt.-nek az E. Kft. „f.a.” felszámolójához címzett, 2008. február 22-én kelt hitelezői igénybejelentése nem tartalmazta a váltójogosult váltókövetelését, „csupán” az összesen 51 320 892 Ft összegű, lízingszerződések alapján fennálló követeléseket.

Mivel a váltó absztrakt kötelezettségvállalást jelent, az elválik az alapügylettől. A jogosult az alapügylet (lízingszerződés) alapján az ellenszolgáltatást a törvény rendes útján követelheti, míg a váltóhitelező a váltókövetelést a váltóperben érvényesítheti.

A felperesi jogelőd váltóhitelezőként nem járt el az E. Kft. „f.a.” felszámolási eljárásában, váltókövetelését nem jelentette be a váltóper helyébe lépő felszámolási eljárásban, ezért a váltókövetelés az igényérvényesítésre nyitva álló egy éves jogvesztő határidő elteltével megszűnt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes perköltsége megfizetésére.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, az alperes kereset szerinti marasztalását, valamint a perköltségviselésére kötelezését kérte.

A fellebbezési hivatkozása szerint a fellebbezéshez is mellékelt, 2004. december 3-án kelt váltó-megállapodás tanúsítja, hogy az alperes kifejezetten a lízingbevevő tartozásának megfizetésére vállalt váltókezességet. A váltó jogosultjának követelése pedig a felszámolási eljárásban határidőben igazoltan bejelentésre került, azt a felszámoló nyilvántartásba vette.

A bejelentett követelés nem szűnt meg, annak megfizetésére nem került sor, ezért a váltókövetelés is fennáll, amelyért a váltókezes helytállni tartozik.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által hivatkozott kúriai határozatban (Gfv.VII.30.352/2016/4.) kifejtettek a jelen perben nem alkalmazhatóak, mivel annak a pernek a tényállása szerint a váltó jogosultja egyáltalán nem jelentkezett be a felszámolási eljárásba, és ott nem került sor a váltó átforgatására sem.

Hangsúlyozta, hogy a váltó kiállítása a felszámolási eljárásban bejelentett alapkövetelést biztosította, a váltó kezeze pedig a váltó kötelezettjének a kötelezettségét osztja. A váltó jogosultja az alapjogviszonyból eredő követelést határidőben bejelentette a felszámolási eljárásban, ezért a váltó kezeze nem hivatkozhatott az alapjogviszonyból eredő követelés megszűnésére.

Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság által a Vár. 17. §-ából levont jogkövetkeztetést, mivel saját váltó esetén a váltó kibocsátója maga a kiállító, és ő a váltó elfogadója is. Az alperes tehát nem volt jogosult olyan kifogás előterjesztésére, amely a váltó kibocsátójával fennálló személyes jogviszonyán alapul.

Azáltal, hogy a váltó a felperes részére átforgatásra került, a jogviszony elvált az alapügylettől, absztrakttá vált, de a követelés nem duplázódott meg. Mivel az alapkövetelés él, az alperes nem hivatkozhat a váltókövetelés megszűnésére.

Felhívta a Vár. 32. § (2) és 28. § (2) bekezdését, amelyek szerint a hároméves elévülési időn belül megindított váltókereset pótolja a váltó bemutatását.

Tekintettel arra, hogy az átforgatás következtében az ügylet absztrakttá vált, irrelevánsnak tartotta az alapjogviszony vizsgálatát, ennek ellenére a fellebbezéshez mellékelte az általa beszerzett váltó-megállapodást.

Közölte, hogy a váltón feltüntetett 41 273 672 Ft összegből a csekély megtérülési esélyre tekintettel érvényesített a perben csupán 3 000 000 Ft-ot, de jelezte, hogy fenntartja a jogát a követelése későbbi felemelésére.

Az alperes az ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és a felperesnek a másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezését kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló okiratok alapján a tényállást helyesen állapította meg, abból érdemben helyes jogkövetkeztetést vont le.

Álláspontja szerint a felperes fellebbezéséhez mellékelt okirat új adatot, új tény nem tartalmaz, a felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényt alátámasztó iratok pedig már az elsőfokú eljárásban be lettek csatolva.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélőtábla a jelen másodfokú eljárásban a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 629.§ (1) bekezdése és 630.§-a alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 253. § (3) bekezdése szerint az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A perben nem vitatott tényállás szerint az E. Kft. 2004. december 3-án 41 273 672 Ft összegről saját váltót állított ki, a váltón alapuló követelés megfizetéséért az alperes és a perben nem álló L.Sz. vállalt váltókezességet. A váltó lejáratának napjaként 2016. december 3. napját határozták meg.

A váltót az E. Kft.-nek a C. Zrt.-vel szembeni lízingdíj tartozása biztosítékként állították ki, ezt - a fellebbezéshez mellékelt, és mint elkésztett előterjesztetet az 1952. évi Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében figyelembe nem vehető váltó-megállapodás ismerete nélkül is - megállapítható az elsőfokú eljárás iratai alapján.

A váltókövetelés meg nem határozott időpontban, forgatmánnyal a felperesre lett átruházva.

Az E. Kft. a 2008. január 24-én kezdődött felszámolási eljárás befejeztével, 2013. február 22-én törölve lett a cégjegyzékből. A felszámolási eljárásban az alapjogviszony jogosultja, a C. Zrt. 2008. február 22-én bejelentette a lízingszerződéseken alapuló követelését hitelezői igényként.

A felperes 2017. november 17-én terjesztette elő az alperessel, mint váltókezessel szemben a keresetét.

A Vár. rendelet rendelkezései, valamint a Kúria felülvizsgálati eljárásban meghozott, az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott Gfv.VII.30.352/2016/4. számú, illetve az EBH2008.1888. számon közzétett eseti döntései alapján a jelen perben az alábbi jogkövetkeztetések vonhatók le.

A váltótartozás megfizetéséért kezességet vállaló személy kötelezettsége a Vár. 32. § (1) bekezdése szerint ugyanolyan, mint azé, akiért a kezességet vállalta, azaz a perbeli esetben az E. Kft.-é.

A váltóbirtokost csak egyszeri fizetés illeti meg: ha az alapjogviszony kötelezettje teljesített a váltóbirtokosnak (aki az alapjogviszony jogosultja is), akkor a váltóbirtokos a kezessel szemben sem léphet fel a továbbiakban.

A váltó forgatásával azonban az alapügylet jogosultja (C. Zrt.) elvált a váltóbirtokos személyétől (felperes), a váltójogviszony absztrakt jogviszonnyá vált: az alapügyletből eredő tartozás kifizetése (értvényesítési lehetőségének az elenyészése) ezért nem jelenti azt, hogy az adósnak (a váltókezesnek) nem kellene a jóhiszemű és a váltó által legitimált váltóbirtokos részére fizetnie.

A váltó forgatása azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy a váltón alapuló jogviszony absztrakt jogügyletté válik, és alkalmazni kell a Vár. 17. §-ában foglalt korlátozást, mivel itt már nem az alapjogviszony jogosultja érvényesíti a váltó követelését a váltó kiállítójával (az alapjogviszony kötelezettjével), illetve a kezessel szemben.

A kezes tehát az ellene indított perben csak a váltóból kitűnő formai és tartalmi kifogásokra hivatkozhat, az alapjogviszonyt érintő kifogásokra nem. Ilyen, a váltóból kitűnő tartalmi kifogásnak minősül az is, ha azt állítja, hogy a váltótartozás (nem az alapjogviszonyból eredő tartozás) megszűnt.

Az eredeti jogosultnak az E. Kft. felszámolási eljárásában a váltókövetelését is be kellett volna jelentenie hitelezői igényként, természetesen azzal a jogkövetkezménnyel, hogy kielégítést csak egyszeresen kaphat: ha az alapjogviszonyból eredő követelését kielégítik, nem követelheti ugyanazt a fizetést a váltójogviszony alapján ismételten.

A váltókövetelés bejelentésének a kötelezettsége még inkább terhelte a forgatmányost (az immár absztrakttá vált jogviszony jogosultját). Ha a váltó átruházására a követelés bejelentésére nyitva álló, a Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti egyéves jogvesztő határidőn belül került sor, hiszen a forgatmányozással a váltó jogviszony elvált az alapjogviszonytól.

Ha pedig a forgatmányozás a hitelezői igénybejelentésre megszabott jogvesztő határidőt követően került sor, akkor már egy megszűnt, nem érvényesíthető követelés került átruházásra.

A váltón alapuló hitelezői igény bejelentésének az elmaradása tehát a Cstv. 37. § (3) bekezdése értelmében kizárja a váltókövetelésnek a fizetésre kötelezett címmel szembeni érvényesítését.

Miután a váltókezes kötelessége a Vár 32.§ (1) bekezdése szerint ugyanolyan, mint azé, akiért a kezességet vállalta (a váltókezes kötelezettsége nem válik el a címzett kötelezettségétől), ezért a forgatmányos - akár a hitelezői igénybejelentésre nyitva álló határidőn belül, akár annak leteltét

követően történt a forgatmányozás - a címzett felszámolási eljárásában be nem jelentett váltókövetelését nem érvényesítheti a váltókezeléssel szemben sem.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság érdemben helyesen döntött a kereset elutasításáról.

Észlelte az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében nem határozta meg a felperes perköltség fizetési kötelezettségének a teljesítési határidejét.

Az 1952. évi Pp. 217. § (1) bekezdés szerint a határozatban megállapított kötelezettség teljesítésére rendszerint tizenöt napos határidőt kell szabni. Ezt figyelembe véve az elsőfokú bíróság azzal, az felperest „az ítélet jogerőre emelkedését követően” kötelezte perköltség fizetésére egyrészt nem rendelkezett a perköltség fizetési kötelezettség tekintetében a teljesítés határidejéről, másrészt ez a rendelkezés ellentétes az 1952. évi Pp. 217. § (6) bekezdésével is, amely kimondja, hogy a teljesítés határideje a határozat közlését (219. §) követő napon kezdődik.

Az ítélőtábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyta helyben az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával, hogy a felperes az alperes részére az 1952. évi Pp. 217. § (1) bekezdése szerint általános teljesítési határidőben, 15 napon belül köteles az elsőfokú perköltséget megfizetni.

A felperes pervesztes lett a másodfokú eljárásban is, a fellebbezéssel felmerült költségeit ezért maga tartozik viselni, és az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek a másodfokú eljárással felmerült, a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából álló perköltségét. Ennek összegét az ítélőtábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/20003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján 50 000 Ft + Áfa, azaz 63 500 Ft-ban állapította meg, mérlegelve az alperes jogi képviselője által a másodfokú eljárásban végzett tevékenység mértékét, és azt, hogy a fellebbezést tárgyalás tartása nélkül bírálta el.

Debrecen, 2018. július 12.

Dr. Görög Attila sk a tanács elnöke, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Dr. Riczu András sk bíró